

SHIRINE MOERKERKEN

OVERVLOED

'Er is helemaal geen schaarste, er is overvloed!' roept Martijn Aslander, die het boek *Nooit af* heeft geschreven, op het congres waar ook ik spreek. Terwijl Martijn ons voorziet van prachtige voorbeelden van overvloed (een apparaatje van 75 dollar waarmee je met je eigen telefoon een hartfilmpje kunt maken en de koppeling aan 5.000 studenten medicijnen, die voor jou het filmpje interpreteren), denk ik na over wat dit betekent voor de organisaties waar ik adviseer en die moeten bezuinigen.

Ik denk na over die GGZ-organisatie die een nijpend tekort heeft aan psychiaters. En over die woningcorporatie die de inwoners van haar eigen stad al niet allemaal kan huisvesten, laat staan de extra mensen die in Nederland asiël hebben aangevraagd. Kan ik de bestuurders van deze organisaties verleiden te denken in overvloed in plaats van in schaarste?

Het blijkt dat er in de GGZ goede ervaringen zijn opgedaan met ervaringsdeskundigen: mensen die zelf behandeld zijn en anderen kunnen helpen. Maar zorgverzekeraars betalen pas als er een hoofdbehandelaar is, die regelmatig de cliënt ontmoet. Het blijkt dat dat niet per se een psychiater hoeft te zijn, een GZ-psycholoog of een psychiatrisch verpleegkundige mag ook. Dat biedt perspectief! Maar ja, hoe geef je vervolgens de psychiater niet het gevoel dat hij overbodig wordt?

De woningcorporatie zou nu heel goedkope woningen kunnen bouwen, waar snel grote groepen mensen in gehuisvest zouden kunnen worden. Maar het investeringsvermogen is er niet, omdat de huur van de bestaande woningen niet genoeg oplevert. Tegelijkertijd staan er in iedere grote stad veel woningen leeg en hebben we feitelijk geen woningtekort. Zou je een 'Uber' kunnen uitvinden voor 'wonen'? Maar wat gebeurt er dan met de bestaande woningcorporaties en de mensen die daar werken?

In beide situaties levert het denken in overvloed wel oplossingen op, maar ook sociale vraagstukken. Door de technologische ontwikkelingen in de afgelopen jaren en in de jaren die nog komen, is er inderdaad overvloed, maar komt de samenleving er ook compleet anders uit te zien. De banen zoals we ze nu kennen transformeren naar andersoortig werk.

Het zal de kunst zijn om mensen die hun oude positie verliezen, ruimte te geven om te rouwen. Om hen vervolgens te helpen nieuw perspectief te ontwikkelen. In een van mijn verandertrajecten heb ik een begrafenis georganiseerd, waar mensen kaartjes konden schrijven met wat ze zo waardeerden aan de 'overleden organisatie'. De kaartjes en bloemen werden neergelegd bij de 'overleden organisatie'. In een ander verandertraject zette ik borden in de ruimte met de woorden 'boos', 'verdrietig' en 'blij'. Ik vroeg de aanwezigen welke emotie de verandering bij hen opriep en vroeg hen bij dat bord te gaan staan. De mensen gingen bij de borden met elkaar in gesprek over hun emoties.

Ook ik ben aan het loslaten en ken daarbij gevoelens van verlies. Laten we eerlijk zijn: over tien jaar zijn er ook geen 'organisaties' meer met 'bestuurders', laat staan dat er interventiekundigen nodig zijn die deze 'organisaties' en hun 'bestuurders' adviseren.

Mensen konden bloemen bij de 'overleden organisatie' leggen

PROFIEL

Shirine Moerkerken is interventiekundige. Ze helpt bestuurders, directeuren, managers en medewerkers bij het veranderen van de wijze waarop zij antwoorden geven op maatschappelijke vraagstukken. Shirine leerde het ambacht van interventiekunde van een aantal leermeesters, die aan de wieg hebben gestaan van dit mooie vak. In 2008 richtte zij *Strange I Strategy and Change* op, een netwerk van interventiekundigen en kunstenaars die het bestaande denken binnen organisaties veranderen op een methodisch verantwoorde en voor betrokkenen respectvolle en veilige manier. In mei 2015 verscheen Shirine's eerste boek: *Hoe ik verander*. Zijzelf zegt daarover: 'Het mooiste dat bereikt kan worden, is dat mensen in organisaties 'blijvend zoekende' zijn. Alerte organisaties blijven nieuwsgierig, onderzoekend en staan open voor alternatieven.' Over hoe je steeds opnieuw alert blijft, schrijft zij op deze plek.